

سنجش تأثیر فناوری اطلاعات بر چابکی سازمانی با در نظر گرفتن اثر فرهنگ سازمانی

شماره ۳۵ / زمستان ۱۳۹۹ (جلد سوم) / صص ۹۲-۱۰۰
چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره سوم)

دکتر مهدی مهدی زاده رستم

گروه مدیریت دولتی، واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی، لارستان، ایران (نویسنده مسئول).

mehdizadh5510@gmail.com

احسان بخشنده

گروه مدیریت دولتی، واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی، لارستان، ایران.

Re5655ah@gmail.com

آسیه خرم دل

گروه مدیریت دولتی، واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی، لارستان، ایران.

Asiekhorammdel@gmail.com

چکیده

همزمان با شروع قرن بیست و یکم دست یابی به موفقیت و بقای سازمان ها مشکل و مشکل تر می شود. این واقعیت ناشی از ظهور عصر تجاری جدیدی است که «تغییر» یکی از خصوصیات اصلی آن است. سازمان ها برای مدیریت موفق تغییرات، تلفیق ساختارها و راهبردهای جدید و دستیابی به فرصت های جدید بازار، به سرعت و انعطاف پذیری نیاز دارند. روند شدید تغییرات، رویکردها و دیدگاه های گذشته را در رویارویی با چالش های سازمان ناتوان نشان داده و پارادایم جدیدی بنام «چابکی» را برای رویارویی با چالش و رسیدن به موفقیت معرفی کرده است. همچنین در عصر حاضر، فناوری اطلاعات در سرتاسر جهان در حال ایجاد انقلابی نوین است که اهمیت آن از انقلاب صنعتی کمتر نیست. فناوری اطلاعات در سازمان ها بر شاخص هایی تأثیر می گذارند که همگی از شروط اولیه موفقیت برای سازمان ها به شمار می روند. یکی از حوزه هایی که می تواند تأثیرات فراوانی از این فناوری بپذیرد، چابکی سازمان است. چابکی از سازمان می خواهد تا با ادغام فناوری و کارکنان با زیربنای ارتباطی عجله و شتاب کند تا به نیازهای متغیر مشتریان در محیط بازاری که دارای تغییرات مدام و پیش بینی نشده است واکنش نشان دهد. هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر فناوری اطلاعات بر چابکی سازمانی در پرتو فرهنگ سازمانی است.

کلید واژگان: چابکی سازمانی، فناوری اطلاعات، فرهنگ سازمانی.

مقدمه

سرعت شاید مهم ترین ثروت در هزاره سوم و عصر جدید موسوم به عصر اطلاعات باشد. در این محیط آشفته (نامطمئن و متغیر) که شرکت ها و سازمان ها در آن مشغول فعالیت هستند و ویژگی اساسی این محیط تغییر و عدم اطمینان می باشد، یکی از مهم ترین فاکتورهای بقا و پیشرفت چابکی آن هاست.

برای کاستن زمان پاسخگویی و بهبود انعطاف پذیری باید شکل کاملاً جدیدی از سازمان ها بوجود آیند. سازمان های مجازی نمونه کاملی از سازمان های چابک بوده که امروزه با سرعت بالایی در حال شکل گیری هستند. امروزه با توجه به اهمیت و گسترش به کارگیری فناوری اطلاعات، بسیاری از سازمانها شاهد بروز مشکلات و تناقضاتی در رابطه با عدم برآورده شدن نیازهای کسب و کار با توجه به حجم بالای سرمایه گذاری در زمینه فناوری اطلاعات می باشند. یکی از دلایل این تناقض عدم وجود همسویی بین راهبرد فناوری اطلاعات و راهبرد کسب و کار است. از طرفی فناوری اطلاعات زیر ساختی را فراهم می کند که موجب پاسخگویی بهتر نسبت به تغییرات شده و بر چابکی تأثیرگذار است. لذا همسویی راهبرد فناوری اطلاعات و راهبرد کسب و کار با چابکی سازمانی به یکی از دغدغه های پیش روی مدیران تبدیل شده است (تقی زاده، ۱۳۸۵).

مبانی نظری

چابکی سازمانی

به طور هم زمان سازمان های تولیدی از دو جهت با چالش هایی روبرو می باشند. از یک طرف، تکنولوژی ها و فلسفه های جدیدتر و نوین تولیدی برای منسوخ کردن تکنولوژی و فلسفه های موجود پدیدار می شوند. از سوی دیگر، مشتریان امروزه در جهت ارتقای تقاضا برای محصولات و خدمات جدید در یک دوره زمانی کوتاه حریص تر و تهاجمی تر هستند در واقع این دو چالش بیانگر عدم قطعیت و افزایش تغییرات در محیط کسب و کار می باشد. به طوری که عدم قطعیت/ تغییر در محیط کسب و کاری برای مدت زمان طولانی موضوع اصلی تحقیقات و پژوهش های مدیریتی بوده است. تامپسون بیان می کند که یکی از مهم ترین وظایف برای هر سازمانی، مدیریت عدم قطعیت ها می باشد. داکر مفهوم فعالیت های کارآفرینانه مانند کاوش و تکاپو برای تغییر، پاسخ گویی به تغییر و بهره برداری را به عنوان فرصت هاتوصیف کرد.

همان طور که هاین اشاره کرد، در اینجا چیزی تازه در رابطه با تغییر وجود ندارد؛ اما تغییرات امروزی در سرعت بسیار بالاتری از همیشه در حال صورت پذیرفتن می باشند تلاطم، عدم قطعیت در محیط کسب و کار اصلی شکست ها در صنایع تولیدی شده اند روند ریشه ای تغییرات قابل مشاهده، عرصه را برای ظهور یک دوره کسب و کار جدید و برتر از نوع سنتی آن مانند تولید انبوه و تولید ناب ایجاد کرده است به عبارتی دیگر، سازمان های امروزی باید در ایجاد چابکی تمرکز کنند.

اصطلاح چابکی را نخستین بار ناچل و داو رسماً در مؤسسه ی تحقیقاتی یاکوکا در دانشگاه لی های، در گزارشی با عنوان راهبرد بنگاه های تولیدی در قرن بیست و یکم، دیدگاه متخصصان صنعتی، منتشر وبه همگان معرفی کردند. بعدها دراکر برای اولین بار مفهوم مؤسسه چابک را به جهان کسب و کار شناساند تا ضرورت افزایش انعطاف پذیری و پاسخ گویی سازمان های معاصر را تبیین کند.

گلدمن، ناچل و پریس تحقیق دیگری را بر روی چابکی انجام دادند. آن ها در انتهای مزایای زیر را برای چابکی بیان نمودند:

۱- کوتاه شدن زمان از مفهوم تا فروش در حالی که زمان یک عامل کلیدی رقابتی محسوب می شود.

۲- به دست آوردن رهبری در قیمت و مزایای متعاقب آن

۳- افزایش در بهره وری افراد و روحیه بالاتر کارکنان

۴- افزایش رضایت مشتریان و در نتیجه سهم از بازار بالاتر

- ۵- بهره برداری بهتر از دارایی ها که منجر به سرمایه مورد نیاز کم تر خواهد شد.
- ۶- مزیت رقابتی مناسب تر و حرکت پیشاپیش رقبا
- ۷- تمایز واضح بین شرکت ها و رقبا (ملاحسینی و مصطفوی، ۱۳۸۶).

مفهوم چابکی

سازمان چابک، سازمانی است که در برابر تغییرات محیط کاری انعطاف پذیر باشد، برخی از سازمان ها اکوسیستم هایی را ایجاد می کنند که فقط در محیط های پایدار، مؤثرند و با کوچکترین تغییر دچار مشکل می شوند. با جهت گیری تحقیقات مدیریت عملیات به طرف مفاهیم چابکی، طبعاً تلاش های بسیاری نیز برای توسعه ابزار اندازه گیری و سنجش چابکی سازمان ها صورت گرفت، زیرا برای هر گونه تحلیل و برنامه ریزی و سپس کنترل، وجود شیوه ای مستدل و مدون برای ارزیابی مفاهیم از الزامات اجتناب ناپذیر است. در این راستا شیوه های متنوعی برای سنجش چابکی سازمانی توسط محققین پیشنهاد شده؛ اما در تمامی این موارد، تنها توانمندی های چابکی سازمان ها مورد ارزیابی قرار گرفته اند. تغییرات سریع و ناگهانی و پویا یک واقعیت مشترکی است که بسیاری از سازمان های خدماتی و صنعتی با آن مواجه اند. این محیط های پویا چالش هایی برای سازمان در رسیدن به اهدافشان ایجاد می کند از این رو، اندیشمندان مدیریت مجموعه ای بی حد و حصر از رویکردهای جدید برای تحقق، دستیابی و حفظ رقابت پذیری در دوران متلاطم را پیشنهاد کرده اند. در کل پیشنهادهای و تجویزات را می توان تحت عنوان تحولات سازمانی دسته بندی کرد اما در مجموع اغلب پیشنهادهای در حدی نیستند که بتوان به وسیله آن ها به واقعیت های جدید دست یافت. چنین شرایطی موجب شده است که برخی نویسندگان و محققین مانند گلدمن، ناگل و پریس مدافع پارادایم جدید شوند. به گونه ای که انطباق پذیری سازمانی را به جای این که در یک زمان خاص با دوره خاص تصور کنند، تحت عنوان فرایند مداوم و پایدار مدنظر قرار می دهند (رهنورد، ۱۳۸۹).

فناوری اطلاعات

در عصر حاضر مسائلی مطرح است که دیگر با راهکارهای گذشته حل شدنی نیستند. ویژگی عمده مسایل امروزی در بزرگی و وسعت مقدار داده ها و اطلاعاتی است که باید جمع آوری، نگهداری، تولید، پردازش، بازیابی و تحلیل شوند. با این تفاسیر امروزه کارشناسان از اطلاعات به عنوان مهم ترین ویژگی جهان مدرن یاد می کنند به گونه ای که بیش ترین توجه سیاست مداران و مدیران کشورها وقف اطلاعاتی شدن زندگی اجتماعی شده است. آن ها معتقدند اطلاعات به چنان اهمیتی دست یافته که شایستگی آن را دارد تا به صورت نماد عصر حاضر با آن برخورد شود و به عنوان محور برنامه های کلان و کوچک توسعه قرار گیرد این ویژگی که مولد بخش اعظم پیچیدگی های سازمانی است، حرکت به سوی توسعه فناوری نوینی به نام فناوری اطلاعات را موجب می شود که به کمک آن کار با داده ها و اطلاعات فراوان تسهیل شود. فناوری اطلاعات با تسهیل تولید، بهبود اقتصاد دانش محور، ایجاد فرصت های شغلی و افزایش فعالیت عادی تحقیق و توسعه به طور بالقوه باعث افزایش توسعه اقتصادی می شود. به طور کلی فناوری اطلاعات می تواند به عنوان یک تکنولوژی جمع آوری، پردازش، ذخیره سازی و انجام یا ساخت اطلاعات قابل دسترس و یا همه اطلاعات در سیستم خدمت، برای جمع آوری، ذخیره سازی، پردازش و توزیع اطلاعات باشد. فناوری

اطلاعات جمع آوری اطلاعات مورد نیاز برای تصمیم گیری مدیران، پردازش، ذخیره و گزارش داده هاست که یکی از ابزارهای مهم برای گسترش بازاریابی و خدمت جدید برای شرکت ها در اقتصاد دیجیتال کنونی را ایجاد کرده است استفاده موفقیت آمیز از فناوری اطلاعاتی بستگی به خود فناوری و سطح تخصص فردی برای استفاده تکنولوژی دارد (چن و چیانگ، ۲۰۱۱).

فناوری اطلاعات و چابکی سازمان

شرکت ها باید به طور مؤثر بر تغییرات مستمر و غیرمنتظره و هم چنین چالش های جدید مشتریان با هزینه اندک فایق آیند؛ بنابراین توانایی واکنش سریع و اثربخش، رقابت مبتنی بر زمان و تأمین نیازهای مشتری، مشخصه های رقابت جویی شده است

طبق نظر شارپ توانمندسازها شامل شایستگی های اساسی شرکت های مجازی VE، نمونه سازی سریع، مهندسی هم زمان، افراد چند مهارتی و منعطف، بهبود مستمر، کار گروهی، تغییر و مدیریت ریسک، فناوری اطلاعات و قدرت است. بر مبنای یک ادبیات معتبر، گاناسکاران چارچوبی برای طراحی سیستم های تولید چابک که شامل ۴ بعد؛ استراتژی، تکنولوژی افراد و سیستم ها است را پیشنهاد می دهد.

از سویی دیگر شارپ و همکاران اشاره می کنند که فناوری اطلاعات به کاهش کنترل مدیریت سلسله مراتبی و تسهیل ارتباط میان کارکنان و در نتیجه افزایش چابکی کمک می کند (داف، ۲۰۰۱).

تأثیر فناوری اطلاعات بر چابکی سازمانی و تاثیر فرهنگ سازمانی

همزمان با شروع قرن بیست و یکم دست یابی به موفقیت و بقای سازمان ها مشکل و مشکل تر می شود. این واقعیت ناشی از ظهور عصر تجاری جدیدی است که «تغییر» یکی از خصوصیات اصلی آن است. سازمان ها برای مدیریت موفق تغییرات، تلفیق ساختارها و راهبردهای جدید و دستیابی به فرصت های جدید بازار، به سرعت و انعطاف پذیری نیاز دارند. روند شدید تغییرات، رویکردها و دیدگاه های گذشته را در رویارویی با چالش های سازمان ناتوان نشان داده و پارادایم جدیدی بنام «چابکی» را برای رویارویی با چالش ه و رسیدن به موفقیت معرفی کرده است. همچنین در عصر حاضر، فناوری اطلاعات در سرتاسر جهان در حال ایجاد انقلابی نوین است که اهمیت آن از انقلاب صنعتی کمتر نیست. فناوری اطلاعات در سازمان ها بر شاخص هایی تأثیر می گذارند که همگی از شروط اولیه موفقیت برای سازمان ها به شمار می روند. یکی از حوزه هایی که می تواند تأثیرات فراوانی از این فناوری بپذیرد، چابکی سازمان است. چابکی از سازمان می خواهد تا با ادغام فناوری و کارکنان با زیربنای ارتباطی عجله و شتاب کند تا به نیازهای متغیر مشتریان در محیط بازاری که دارای تغییرات مدام و پیش بینی نشده است واکنش نشان دهد. در هزاره سوم میلادی، اطلاعات به عنوان رکن اصلی قدرت تمدن ها مطرح شده است. تاریخ گواه آن است که انسان در مسیر تمدن خویش سه گذر اصلی را طی نموده که هر یک از این مراحل، نمایانگر قدرت تمدن در آن زمان بوده است. در دورانی وسعت زمان ها و توسعه کشاورزی، سپس کارخانه و صنایع و در حال حاضر نیز اطلاعات و فناوری مربوط به آن اساسی ترین پایه های تمدن در هزاره سوم محسوب می شوند در این دوره، تکنولوژی، شرایط بازار و خواسته های مشتری با سرعت و در جهت های مختلف تغییر پیدا کرده که این وضعیت موجب بازنگری اساسی در اولویت های

تجارت، دیدگاه استراتژیک، قابلیت بقا و روش های آن شده است. در این عصر، قیمت رقابتی و کیفیت بالا ضروری هستند اما عامل تعیین کننده موفقیت تجاری نیستند و به جای آن سرعت رسیدن به بازار و پاسخ سریع و منعطف به مشتری به عنوان یک اصل اساسی مورد توجه قرار گرفته است در جهان امروز بیشترین تاکید بر قابلیت سازگاری با تغییر در محیط تجاری است که لازمه ی آن واکنش و پاسخگویی سریع به این عوامل تغییر و تحول و در نهایت کسب چابکی است چابکی توانایی سازمان برای پاسخگویی به تغییر است تا فرصت هایی را که براساس این تغییر ایجاد می شود مورد بهره برداری قرار دهد. سازمان ها در مواجهه با تغییرات محیط (بازار، رقابت، نیازهای مشتری، فناوری و فاکتورهای اجتماعی) نیاز به ایجاد توانایی و قابلیت های چابکی از طریق دخیل کردن این تغییرات در فعالیت های درونی و برونی خود جهت ایجاد راه حل در کوتاه ترین زمان ممکن هستند (کریستوفر، ۲۰۰۹).

چابکی سازمانی

واژه چابک در فرهنگ لغت، به معنای حرکت سریع، چالاک، فعال می باشد و چابکی توانایی حرکت به صورت سریع و آسان، توانایی تفکر سریع با یک روش هوشمندانه است. مفهوم چابکی ناشی از نعطاف پذیری در اقتصاد بود که در ابتدا توسط گروهی از محققان در سال ۱۹۹۱ در مؤسسه یاکوکا در دانشگاه لی های به منظور توصیف روش هایی که باید به عنوان جنبه های حیاتی فرآیند تولید در نظر گرفته می شدند، بیان گردید. تحقیقات نشان داد که سازمان ها باید به طور مداوم خود را با تغییرات محیط کسب و کار تطبیق دهند و نیاز به فاکتورهایی از قبیل سرعت، انعطاف پذیری؛ پاسخگویی، شایستگی برای سازمان ها الزامی است.

تعریف های زیادی برای چابکی ارائه شده است اما هیچ یک، مخالف با یکدیگر نبوده، یکدیگر را نقض نمی کنند، عموماً این تعریف ها، ایده سرعت و تغییر در محیط کسب و کار را نشان می دهند. با توجه به جدید بودن بحث چابکی تعریف جامعی که مورد تأیید همگان باشد، وجود ندارد (داف، ۲۰۰۱).

مدل شریفی و ژانگ

مدل بعدی مدل شریفی و ژانگ است. این مدل مفهومی که برای استقرار چابکی در سازمان های تولیدی پیشنهاد شده است، شامل سه بخش است:

الف) «محرک های چابکی» که عبارتند از: تغییرات/ فشارهای محیط تجاری که شرکت را به جسب و جو برای روش های جدید اجرای کسب و کارش وا می دارد تا بتواند از مزیت های رقابتی اش محافظت کند.

ب) «توانمندی های چابکی» شامل توانمندی های اساسی که شرکت برای پاسخ مساعد به تغییرات ایجاد شده در محیط تجاری و کسب امتیازات رقابتی به آن ها نیاز دارد. این توانمندی ها اساساً به چهار بخش تقسیم می شوند: توجه و واکنش، شایستگی، انعطاف پذیری، سرعت.

ج) «تهیه کنندگان چابکی» شامل ابزار و وسایلی که توانمندی های چابکی را می توان از طریق آن ها به دست آورد این مدل چهار مفهوم اساسی را برای تولید چابک ارائه کرده است.

الف) مدیریت شایستگی های اساسی: شایستگی اساسی ممکن است با محصول شرکت مرتبط باشد و در دو سطح متفاوت اما مرتبط (شخصی و کارخانه) شناسایی شده باشد.

ب) بنگاه مجازی: در تولید چابک عبارت بنگاه مجازی با معانی متفاوتی به کار می رود. در این جا منظور سرمایه گذاری مشترک با دیگر شرکت هایی است که شایستگی های اساسی مکمل و مشخص دارند.

ج) توانمندی برای شکل دهی مجدد: بنگاه های چابک به آسانی می توانند جابه جایی چشمگیری در تمرکز، تنوع سازی، شکل دهی و تنظیم مجدد کسب و کارشان ایجاد و هدفی ویژه و سریع را به عنوان پنجره ای باز از فرصت ها ارائه کنند.

د) بنگاه مبتنی بر دانش: به طور جامع و واضح دانش را با توجه به تولید (شامل تجربیات افراد دز سازمان، گزارشات شرکت، موارد تاریخی، پایگاه داده ها و منابع دیگر) تعریف کرده اند
اگر باید کلمات انگلیسی در لابه لای جملات گنجانده شوند، فاصله کافی بین آن ها و کلمات فارسی در نظر گرفته شود. چنانچه در مقاله از مختصرنویسی استفاده شود، لازم است در اولین استفاده تفصیل آن خلاصه نویسی به صورت زیرنویس آورده شود. چنانچه مختصرنویسی در چکیده آورده می شود، تعریف آن باید در همان چکیده و بدون فاصله ذکر شود. در هیچ مورد از آخرنویس استفاده نشود. (جعفرنژاد و شهبایی، ۱۳۸۶).

چابکی سازمانی و فناوری اطلاعات

همه دولت های دنیا تلاش می کنند تا فناوری اطلاعات را به طرز شایسته ای در جهت نیل به اهدافشان، مدیریت کنند. دولت های کشورهای مختلف برای فناوری اطلاعات سرمایه گذاری کلانی می کنند تا بدین طریق سطح زندگی مردم جامعه را بهبود بخشند، آن ها هدف خود را بر این قرار داده اند که فناوری های اطلاعات را به منظور نزدیکتر کردن دولت به مردم، بهبود بخشیدن کیفیت روابط دولت با کشورهای همسایه، قوی تر کردن پایه های اقتصاد جامعه و ایجاد هماهنگی و یکپارچگی میان بخش های مختلف دولتی به کار گیرند. فناوری عبارت است از مجموعه ای از فرآیندها، روش ها، فنون، ابزار، تجهیزات، ماشین آلات و مهارت هایی که توسط آن ها کالایی ساخته می شود یا خدمتی ارائه می گردد. علم با مطالعه طبیعت به بررسی رفتارهای طبیعی و فیزیکی می پردازد و به دنبال کشف پدیده هاست در حالیکه فناوری با به کارگیری ایده ها و دستاوردهای علمی، خدمات و کالای مورد نیاز بشر را اداره می کند. واژه فناوری احتمالاً در اواخر دهه ۱۹۷۰ میلادی برای اشاره به استفاده از فناوری کامپیوتر برای کار با اطلاعات ابداع شده است (داف، ۲۰۰۱).

پیشینه تحقیق

نمونه ای از پژوهش های مبنی بر نقش فناوری اطلاعات در چابکی سازمانی به شرح زیر است:

محقق	نتیجه اصلی تحقیق	روش تحقیق
آلن و بویتون (۱۹۹۱)	وجود سیستم های اطلاعاتی برای دستیابی به انعطاف پذیری مطلوب است.	ارائه ی مدل مفهومی به همراه مطالعه موردی
لوکاس و اولسون (۱۹۹۴)	فناوری اطلاعات تاثیر قابل توجهی بر انعطاف پذیری سازمان از طریق تسریع پردازش اطلاعات و واکنش سریع به شرایط داد	ارائه مدل مفهومی به همراه مطالعه موردی
ظاهر و همکارانش	استفاده از شبکه های اطلاعات موجب آگاهی و پاسخگویی سریع به بازار متغیر	تجربی

	می شود.	(۱۹۹۷)
ارائه ی مدل مفهومی	فناوری اطلاعات از طریق گسترش و غنی سازی دانش موجب چابکی سازمانی می شود.	اووربای و همکاران (۲۰۰۶)
پژوهش میدانی	برخورداری از قابلیت های فنی و رفتاری فناوری اطلاعات موجب چابکی استراتژیک می شود.	فینک و نیومن (۲۰۰۷)
توصیفی-پیمایشی	سیستم های اطلاعاتی یکی از فراهم کنندگان چابکی است	ژانگ و شریفی (۲۰۰۷)
ارائه ی مدل مفهومی	زیرساخت های فناوری اطلاعات موج چابکی استراتژیک می شود.	ویل و همکاران (۲۰۰۲)
تحلیل واریانس	قابلیت های فنی فناوری اطلاعات و مهارت های فناوری اطلاعات مدیران بر چابکی موثر است	تالون (۲۰۰۸)
همبستگی و تحلیل های چند متغیره	فناوری اطلاعات یکی از توانمندسازهای چابکی عملیاتی است	لو و همکارانش (۲۰۱۱)
تحلیل واریانس	برخورداری از زیرساخت های فناوری اطلاعات بر چابکی سازمان اثرگذار است	راسچک (۲۰۰۷)
منطق فازی	ارتباطات مجازی موجب دسترسی به اطلاعات تقاضا و زنجیره ی تامین به صورت انی می شود	ترونگ و همکاران (۲۰۰۵)
همبستگی و تحلیل های چند متغیره	بهره گیری از تسهیلات فناوری اطلاعات برای تدوین استراتژی، آگاهی اعضای تیم توسعه محصول جدید و فراهم سازی اطلاعات غنی از رقبا و شرکا از مزایای به کارگیری فناوری اطلاعات است	سید حسینی و همکاران (۱۳۸۸)
ارائه ی مدل مفهومی	بنگاه مجازی و فناوری اطلاعات از توانمندسازی چابکی هستند	شریفی و ژانگ (۲۰۰۰)
ارائه ی مدل مفهومی	فناوری اطلاعات یکی از فراهم کنندگان چابکی است	شارپ و همکاران (۱۹۹۹)

نتیجه گیری

همانطور که در ادبیات پژوهش ذکر شد، در پژوهش حاضر بحث تأثیر فناوری اطلاعات بر چابکی سازمانی در پرتو فرهنگ سازمانی مطرح است و از آنجایی که در حوزه نقش تعدیل کنندگی فرهنگ سازمانی در این تأثیر تاکنون مطالعاتی انجام نشده، نوعی نوآوری به همراه دارد. بنابراین یافته های پژوهش نشان داد، اولاً فناوری اطلاعات در چابکی سازمانی تأثیرگذار است. ثانیاً فرهنگ سازمانی در نقش تعدیل کنندگی ظاهر می شود. بنابراین، جهت بهبود بکارگیری فناوری اطلاعات و تعمیق چابکی سازمانی از طریق فناوری اطلاعات در پرتو فرهنگ سازمانی پیشنهادهای زیر مطرح است.

امروزه بسیاری از سازمان ها و شرکت ها با رقابت فزاینده پایدار و نامطمئنی روبه رو هستند که به واسطه نوآوری های تکنولوژیکی، تغییر محیط های بازار و نیازهای در حال تغییر مشتریان، شدت یافته است. این وضعیت بحرانی موجب اصلاحات عمده ای در چشم انداز استراتژیک سازمان، اولویت های کسب و کاری و بازبینی مدل های سنتی و حتی مدل های نسبتاً معاصر به منظور بهبود فعالیت رقابتی در اینگونه محیط ها شده است. به عبارتی می توان گفت که: رویکردها و راه حل های گذشته دیگر قابلیت و توانایی خود برای رویارویی با چالش های سازمانی و محیط بیرونی را از دست داده اند؛ یا بهتر است با رویکردها و دیدگاه های جدیدی جایگزین شوند. از این رو، یکی از راه های پاسخگویی به این عوامل تغییر و تحول سازمانی و

بهبود فعالیت رقابتی از طریق چابکی استراتژیک سازمان است. چابکی استراتژیک به معنای توانایی پاسخگویی و واکنش سریع و موفقیت آمیز به تغییرات محیطی است. در حالی که تحقیقات زیادی در مورد اینکه چابکی چیست انجام شده است ولی تحقیقات اندکی در شناسایی توانمندیهای ابعاد چابکی در سازمان صورت پذیرفته است. با بررسی ادبیات موجود مهمترین قابلیت پویای موقر بر چابکی و ابعاد چابکی سازمان قابلیت فناوری اطلاعات شناسایی شده است به همین منظور هدف تحقیق حاضر بررسی نقش قابلیت فناوری اطلاعات (گزینه های دیجیتال) بر شکل گیری ابعاد چابکی سازمان و در نهایت بهبود فعالیت رقابتی است.

در بازار رقابتی، نیاز مبرمی به توسعه و بهبود انعطاف پذیری و نیز پاسخگویی سازمان وجود دارد. امروزه بسیاری از سازمان ها و شرکت ها با رقابت فزاینده پایدار و نامطمئنی روبه رو هستند که به واسطه نوآوری های تکنولوژیکی، تغییر محیط های بازار و نیازهای در حال تغییر مشتریان، شدت یافته است. این وضعیت بحرانی موجب اصلاحات عمده ای در چشم انداز استراتژیک سازمان، اولویت های کسب و کاری، و بازبینی مدل های سنتی و حتی مدل های نسبتاً معاصر به منظور دستیابی به مزیت رقابتی در اینگونه محیط ها شده است. به عبارتی می توان گفت که: رویکردها و راه حل های گذشته دیگر قابلیت و توانایی خود برای رویارویی با چالش های سازمانی و محیط بیرونی را از دست داده اند، یا بهتر است با رویکردها و دیدگاه های جدیدی جایگزین شوند.

منابع

- ✓ تقی زاده، ابراهیم، (۱۳۸۵)، بررسی تأثیر سیستم فناوری اطلاعات بر اثر بخشی سازمان (سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.
- ✓ جعفر نژاد، احمد، شهبایی، بهنام، (۱۳۸۶)، مقدمه های بر چابکی سازمانی و تولید چابک، مؤسسه کتاب مهریان نشر، تهران.
- ✓ خوش سیما، غلامرضا، (۱۳۸۲)، سیستم تولیدی چابک، ماهنامه تدبیر، شماره ۱۳۶.
- ✓ رهنورد، فرج الله، (۱۳۸۹)، مدیریت استراتژیک سیستم های اطلاعاتی، تهران، نشرنی.
- ✓ محمدی، علی، صحراکار، مریم، یزدانی، حمیدرضا، (۱۳۹۰)، بررسی تأثیر فناوری اطلاعات بر قابلیت ها و عملکرد زنجیره تأمین شرکت های لبنیاتی، استان فارس، مدیریت فناوری اطلاعات.
- ✓ ملاحسینی، علی، مصطفوی، شهرزاد، (۱۳۸۶)، ارزیابی چابکی سازمان با استفاده از منطق فازی، ماهنامه تدبیر، شماره ۱.
- ✓ Agarwal, A., Shankar, R., Tiwari, M.K., (2007), Modeling agility of supply chain, Industrial Marketing Management, Vol.36, Issue 4, pp.443-457.
- ✓ Chen, W.H., Chiang, A.H., (2011), Network agility as a trigger for enhancing firm performance : A case study of a high-tech firm implementing the mixed channel strategy , IndustrialMarketing Management, Vol. 40, Issue 4, pp. 643-651.
- ✓ Christopher, M., (2000), The agile Supply Chain-Competing in Volatile Markets, Industrial Marketing Management, 29, pp. 37- 44.
- ✓ Coronado, A.E., Sarhadi, M., Millar, C., (2002), Defining AFramework forInformation Systems Requirements For Agile Manufacturing, Int. J. Production Economics 2002; 75: 57-68.
- ✓ Doz, Y.L., Kosonen, M., (2010), Embedding Strategic Agility: ALeadership Agenda for Accelerating Business Model Renewal

- ✓ Duff, A., (2001), Information society studies, London :Original Research Article, Long Range Planning, Vol. 43,Issues 2-3, pp. 370-382.